

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Az átmeneti időszak vége előtt indított, folyamatban lévő polgári eljárásokat az uniós jog alapján fogják lefolytatni. Az európai igazságügyi portálon 2024 végéig még olvashatók lesznek az Egyesült Királyságra vonatkozó releváns információk, az országgal kötött kölcsönös megállapodás alapján.

Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog**Észak-Írország****1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?**

A **Children (Northern Ireland) Order 1995** (1995. évi gyermekjogi rendelet [Észak-Írország]) úgy határozza meg a szülői felelősséget, hogy a szülőt a gyermeke felé terhelő jogok, kötelezettségek, jogkörök és felelősségek összessége. A rendelet nem sorolja fel a jogokat és kötelezettségeket. Ugyanakkor elismerést nyer, hogy a szülői felelősséget gyakorlók:

kötelesek megvédeni a gyermeket, otthont és gondoskodást biztosítani számára;

jogosultak meghatározni a gyermek lakóhelyét;

jogosultak eldönteni, hogy a gyermek kivel tarthat kapcsolatot;

kötelesek biztosítani a gyermek oktatását;

szükséges a hozzájárulásuk ahhoz, hogy a gyermek útlevelet kapjon;

kötelesek biztosítani az egészségügyi kezelést vagy segítségnyújtást, továbbá szükséges a hozzájárulásuk az ilyen kezeléshez vagy segítségnyújtáshoz;

jogosultak dönteni a gyermek nevről;

jogosultak vallási nevelést biztosítani a gyermek számára.

A szülői felelősséget mindenkor a gyermek mindenek felett álló érdekeinek megfelelően kell gyakorolni és a szülői felelősség minden gyakorlójával konzultálni kell a jelentős döntések meghozatala előtt. Ha azonban nem sikerül megállapodásra jutni, a bíróságot lehet felhívni a kérdés eldöntésére.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

Amennyiben a gyermek szülei születésének időpontjában házasok voltak, akkor mindkettejüket megilleti a szülői felelősség a gyermek felett.

Amennyiben a gyermek szülei születésének időpontjában nem voltak házasok, az anyát automatikusan megilleti a szülői felelősség a gyermek felett, míg az apa a következő módokon szerezheti meg a szülői felelősséget a gyermek felett:

házasságot köt az anyával;

kéri a bíróságtól, hogy végzésben ruházza fel a szülői felelősséggel;

szülői felelősségről szóló megállapodást köt az anyával (lásd a lenti 5. kérdést); vagy

a gyermek apjaként nyilvántartásba veszik (ez kizárólag a 2002. április 15. után az Egyesült Királyságban anyakönyvezett születésekre vonatkozik).

Amennyiben a nem házas apa bírósági végzés, megállapodás vagy nyilvántartásba vétel révén szerezte meg a szülői felelősséget, e felelősség csak a bíróság végzésével szüntethető meg.

Amennyiben a bíróság a tartózkodási hely megállapítására vonatkozó végzést (residence order) hoz a nem házas apa javára, akkor szülői felelősségről szóló végzést is köteles hozni a javára, amennyiben egyébként nem illeti meg a szülői felelősség.

A szülőtől eltérő személy a bíróság végzése révén szerezheti meg a szülői felelősséget.

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

A szülői felelősséggel rendelkező személy e felelősséggel nem hagyhat fel és azt nem ruházhatja át. Ugyanakkor megállapodást köthet valaki mással, hogy nevében ellássa e felelősséget.

Ezenfelül a szülőtől eltérő személy a bíróság végzése révén szerezheti meg a szülői felelősséget a gyermek felett (például tartózkodási hely megállapítására vonatkozó végzés [residence order], sürgős védelemben vételről szóló végzés [emergency protection order] vagy elhelyezésről szóló végzés [care order]).

Általános szabályként a szülő nem veszíti el a gyermek feletti szülői felelősséget amiatt, hogy azt valaki más megszerzi. Az örökbefogadásról szóló végzés (adoption order) ugyanakkor átruhazza a szülői felelősséget a vér szerinti szülőről az örökbefogadó szülőre.

Amennyiben a szülő szülői felelősséggel rendelkezik a gyermek felett, halála esetére más személyt jelölhet ki a gyermek gyámjául.

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

A gyermek feletti szülői felelősség a válást követően is fennmarad és csak annyiban korlátozott, amennyiben önkéntes megállapodás vagy bírósági végzés rendezi a szülők közötti, illetve a szülők és harmadik személyek közötti vitás kérdéseket.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

Ha a szülők nem házasok, akkor szülői felelősségről szóló megállapodást köthetnek. Ezt

a **Children (Parental Responsibility Agreement) Regulations (Northern Ireland) 1996-ban** (a gyermekek feletti szülői felelősségről szóló 1996. évi rendelet [Észak-Írország]) meghatározott formában kell megtenni tanúk aláírásával ellátva, és

két másolattal együttesen kell benyújtani az Office of Care and Protection in the Royal Courts of Justice-hoz (Chichester Street, Belfast, BT1 3JF) (a királyi bíróságok elhelyezési és védelmi hivatala).

Amennyiben a szülők házasok voltak, de különváltak vagy elváltak, megállapodást köthetnek arról, hogy miként látják el a szülői felelősséget; e megállapodást bírósági végzésbe foglalják, amely később a megváltozott körülmények figyelembevétele érdekében módosítható.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

Észak-Írországban több olyan szerv is működik, amely közvetítési szolgáltatásokat nyújt és segítséget tud nyújtani a viták békés rendezéséhez. További információk a **UK College of Family Mediators**, a **Family Mediation Northern Ireland**, a **Barnado's Northern Ireland**, a **Family Support Northern Ireland**, a **Dispute Resolution Service Northern Ireland** és a **Mediation and Counselling Northern Ireland** weboldalai találhatók.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

Az észak-írországi bíróságok széles hatáskörökkel rendelkeznek, és különösen az alábbi kérdésekben dönthetnek:

a gyermek elvitele Észak-Írországból;

elhelyezés (hol és kivel kell élnie a gyermeknek);

kapcsolattartás (mikor, hol és kivel tarthat kapcsolatot a gyermek);

tartásdíj;

oktatás;

vallási nevelés;

egészségügyi ellátás;

a gyermek vagyonának kezelése.

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

A bíróságok felismerték, hogy amikor csak lehet, rugalmas és gyakorlatias megoldásokra van szükség. Így ha a gyermekről egyetlen szülő gondoskodik, e szülőnek képesnek kell lennie a szükséges döntések meghozatalára, amíg a gyermek az ő gondoskodása alatt áll.

Ugyanakkor az az elvárás, hogy a jelentős döntéseket vitassa meg a másik szülővel és azokat békés úton döntsék el. Amennyiben azonban nem állapodtak meg, a bíróság egy adott kérdéssel kapcsolatos végzést (specific issue order - ez egy konkrét kérdést dönt el), illetve adott magatartástól eltiltó végzést (prohibited steps order - ez megjelöli azt a döntéstípust, amelyet nem lehet a bíróság hozzájárulása nélkül meghozni) bocsát ki.

Amennyiben a gyermek vonatkozásában tartózkodási hely megállapítására vonatkozó végzés (residence order) van hatályban, a gyermek vezetéknévét nem lehet megváltoztatni, illetve nem lehet őt egy hónapot elérő vagy azt meghaladó időtartamra elvinni az Egyesült Királyságból, a szülői felelősséggel rendelkező valamennyi személy írásbeli hozzájárulása vagy a bíróság hozzájárulása nélkül.

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

Amennyiben a gyermek valamelyik szülővel van, e szülőnek kell meghoznia a rutindöntéseket. Ugyanakkor elvárás, hogy a jelentős döntésekről egyeztessen a másik szülővel.

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

Rendes esetben a szülői felelősséget átruházó végzés iránti kérelmet először a Family Proceedings Court-hoz (családjogi bíróság) kell benyújtani. Ha azonban más bíróság előtt folyamatban van a gyermekre vonatkozó másik családjogi eljárás, a kérelem e bírósághoz is benyújtható.

A Family Proceedings Court (családjogi bíróság) előtt indított eljárások számos jogalapon (például bonyolult kérdéseket vagy közérdekű kérdést érintő eljárás esetében) áttehetők a Family Care Centre-hez (családjogi központ) vagy a High Courthoz (felsőbbíróság).

A bíróságok címe és telefonszáma a [Northern Ireland Courts and Tribunal Service](#) (észak-írországi bírósági és törvényszéki szolgálat) weboldalán található meg

Több nyomtatványt kell kitölteni és benyújtani a megfelelő bírósági hivatalhoz. Ezek közül a legtöbb formanyomtatvány. A bírósági hivatal szolgáltatja a nyomtatványokat és ismerteti a kitöltés módját. A bírósági személyzet azonban nem adhat jogi tanácsot és nem mondhatja meg Önnek, hogy mit kell mondania. Emellett bírósági illetéket is kell fizetni.

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

A kérelem benyújtását követően a bírósági hivatal kitűzi a meghallgatás időpontját, a másik felet pedig értesítik erről az időpontról. Amennyiben az ügy nem oldódott meg a kitűzött tárgyalási időpontig, az igazságügyi tisztviselő vagy a bíró bizonyítást vesz fel és határozatot hoz. A szülői felelősség megszerzése kapcsán nincs sürgősségi eljárás.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

Joga van költségmentességet kérelmezni. A nyújtott pénzügyi segítség (ha sor kerül ilyenre) szintjét azonban az anyagi lehetőségek értékelése alapján határozzák meg. Még ha az értékelés alapján Önt anyagilag jogosultnak is tekintik, akkor is lehetséges, hogy hozzá kell járulnia a költségekhez.

Megállapodás alapján e hozzájárulás meghatározott időtartam alatt téríthető meg a Legal Services Agency (jogi szolgálatok hivatala) felé. Az anyagi jogosultsági feltételek mellett érdemi vizsgálatot is végeznek, vagyis fenn kell állnia a perindítás, illetve a védekezés észszerű alapjának, és ennek az észszerű alapnak minden körülmények között fenn kell maradnia.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

A fellebbezést

a Family Proceedings Court (családjogi bíróság) végzése, illetve a végzés megtagadása ellen a Family Care Centre (családjogi központ) felé, illetve a Family Care Centre (családjogi központ) végzése, illetve a végzés megtagadása ellen a High Court (felsőbbíróság) felé kell benyújtani.

A fellebbezés során a High Court (felsőbbíróság) az ügyet a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság) elé terjesztheti, hogy az jogkérdésben nyilvánítson véleményt. Ellenkező esetben a High Court (felsőbbíróság) határozata jogerős.

A Court of Appeal (fellebbviteli bíróság) részéről a High Court (felsőbbíróság) által előterjesztett ügyben hozott határozat jogerős.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A Family Proceedings Courthoz (családjogi bíróság) (ahol a legtöbb gyermekekkel kapcsolatos ügyet tárgyalják) kérelmet lehet benyújtani a szülői felelősség gyakorlásával kapcsolatos konkrét kérdést illetően. Az elérhetőségek fent szerepelnek.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

A 2201/2003/EK tanácsi rendelet („Brüsszel IIa” rendelet) rendelkezik a valamely tagállamban hozott egyes szülői felelősség gyakorlására vonatkozó határozatok másik tagállamban történő végrehajtásáról.

A határozatot e másik államban végrehajthatónak kell nyilvánítani. Észak-Írországból kérelmeznie kell a határozat nyilvántartásba vételét a High Courtnál (felsőbbíróság).

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Az elismerést a másik tagállamban található bíróság előtt kell kifogásolni, az e bíróság előtt folyó eljárásnak megfelelően.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

Az eljárást a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti bíróság előtt kell megindítani.

Ha az észak-írországi bíróság úgy dönt, hogy rendelkezik joghatósággal az eljárás lefolytatására, az észak-ír jogot fogja alkalmazni.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

This webpage is part of an EU quality network

Utolsó frissítés: 11/08/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.